

Intrede dienst Hervormde gemeente te Hoek, zondag 31 januari 1993.

Evangelielezing: Marcus 4: 26 - 34

Prediking

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De boom voor de pastorie. Ik kan me niet meer precies herinneren waar we, toen het contact met Hoek ontstond, het eerst van hoorden. De profielschets, met allerlei feitelijke gegevens over de kerk en over het dorp, of het verhaal van die grote Beukeboom in de pastorietuin die één van de pronkstukken van het dorp is. Zoals gezegd, ik weet het niet meer precies, maar in onze herinnering heeft die joekel van een boom minstens zoveel indruk achtergelaten. Daarmee overigens niks te na gezegd over het contact met de beroepingscommissie dat vanaf het begin, altijd zeer plezierig was.

Maar die boom.... Ik begreep dat het eigenlijk een beetje traditie is dat in het najaar de kinderen beukenootjes komen rapen in de tuin. Nou wat ons betreft, zijn ze als het zover is, weer van harte welkom, maar dan zou ik nog wel eens van één van hen willen horen of ze al eens geprobeerd hebben om zo'n beukenootje te poten en daar dan een nieuwe boom van te kweken.

Als dat gelukt is dan hoor ik dat graag, maar het zal dan denk ik wel blijken dat het nog niet zomaar één, twee, drie een grote boom is. Daar is wel wat meer tijd voor nodig.

Nou, met die beuk en z'n beukenootjes is het eigenlijk net zo als met de gelijkenis van het mosterdzaadje en de grote boom die daaruit groeit. En zoals het met het mosterdzaadje is, zo is het met het doorbreken van het Koninkrijk van God. Want, je moet het maar geloven dat uit zo'n klein zaadje een grote boom kan groeien. Je moet het maar geloven dat uit het kleine begin daar, in dat achtergebleven gebied van Galilea, waar Jezus zo'n tweeduizend jaar geleden met Zijn discipelen

rondtrok, de doorbraak van Gods Koninkrijk is begonnen.

Je moet het maar geloven, want daar leek het natuurlijk helemaal niet op. Toen niet en nu niet. Toen niet, want het was toch wel zeer onwaarschijnlijk dat God Zijn Koninkrijk gestalte zou geven in een timmermanszoon die zijn medestanders vond bij vissers en boeren, die optrok met hoertjes en melaatsen. En het leek er toch al helemaal niet op toen zijn weg een voortijdig einde leek te krijgen aan het kruis van Golgotha en toen hij daarna als zaad in de akker begraven werd. Voorbij, op niets uitgelopen, zo leek het.

En het lijkt er ook nu nog niet echt op. Je moet het maar geloven, dat met de komst van Jezus Christus het Koninkrijk van God is aangebroken. Bij de kerk, de beweging die uit het werk van Christus is voortgekomen, ontbreekt toch ook vaak de Koninklijke allure die buitenstaanders misschien zouden verwachten. In de gemeente zijn mensen aan het werk die ook gewoon van tijd tot tijd falen en niet voldoen aan de verwachtingen en misschien de hoop van anderen.

En in de samenleving, zeker in onze westerse, stelt de kerk feitelijk helemaal niet zoveel voor. De komende winkelopenstelling op zondag in Axel is er een klein voorbeeldje van. De kerk, het geloof, wordt tot op zekere hoogte getolereerd, maar doorslaggevend is ze bepaald niet. Nee, het lijkt er niet op dat het Koninkrijk van God is aangebroken door het evangelie van Jezus Christus.

En ook als je om je heen kijkt in de wereld zeg je vaak: De doorbraak van Gods Koninkrijk? Ik kan het maar moeilijk geloven. De ongelijke verdeling van voedsel in de wereld, de oorlogen, de opkomende rassenhaat, ook in onze eigen omgeving. Maar ook, wat velen heeft aangegrepen, het drama vorige week hier in Hoek, van die vader en zijn twee kindertjes. Je verstand staat dan stil en Gods rijk van vrede en gerechtigheid lijkt verder weg dan ooit. Gods Koninkrijk, geloof jij het?

Maar dan toch, die gelijkenis. Maar dan toch, het verhaal van Jezus Christus. Het ongelooflijke en bijna onzichtbare van het evangelie van Christus. Dat het zaad in de akker, nieuw leven in zich bergt. Dat is de weg van het evangelie.

Allereerst de keuze die God gemaakt heeft van groot naar klein. De Here God die in Zijn grootheid er voor gekozen heeft om al het heil, al de leven scheppende kracht van Zijn Koninkrijk, samen te bundelen, samen te persen in het leven en werk van die ene mens, Jezus Christus. Net als de mosterdboom, die al zijn leven scheppende kracht samenbalt in het ene zaadje. Net als de beuk in het ene beukenootje. Dat is het eerste wonder dat de gelijkenis ons wil verkondigen.

De keuze van God om de weg van het kleine, onooglijke zaad te gaan.

Overgeleverd aan het spel van de natuur. Overgeleverd aan de vogelen des hemels, die kunnen komen om het zaad weg te pikken en op te eten.

De weg die God is gegaan van groot naar klein, dat Hij mens onder de mensen is geworden, dat Hij in de gestalte van de mensenzoon present is op de aarde, met al haar wel en vooral ook met al haar wee. God vereenzelvigd zich met het kleine, het nietige, het zwakke, om Zijn Koninkrijk opnieuw op te richten.

Want dat is de belofte, dat het kleine begin opnieuw zal gaan kiemen en uit zal groeien, door zal breken, tot de definitieve komst van Gods Koninkrijk.

Dat is de kracht die in het evangelie van Jezus Christus aanwezig is. Dat is de kracht die in het mosterdzaadje zit. We moeten onze verwachtingen niet te laag spannen als het over de doorwerking van Gods handelen, Gods doen, in de wereld gaat. In het onooglijke kleine begin liggen grote dingen besloten. Het zaad dat begraven is in de akker, geeft nieuw leven, een nieuw begin.

Maar ja, als je niet weet wat zaad is, of om het anders te zeggen als je het zaad niet kent, dan zie je niks. Dan lijkt mosterdzaad een hoopje zand waar je niks mee kunt beginnen. Dan lijkt een beukenootje heel veel op een kiezelsteen, waar je zomaar een trap tegen kunt geven. Dan lijkt het evangelie van Jezus Christus zonder waarde, waar je als mens in de jaren negentig van onze eeuw toch eigenlijk niks mee kunt beginnen.

Nee, als je je niet hebt laten vertellen dat zaad iets bijzonders is, dan zie je er niks in, dan loop je er straal aan voorbij. Wat we als mensen daarom voortdurend nodig hebben is een soort doorlopende cursus, nou ik noem het maar: Evangelische plantkunde. Even tussen haakjes, voor de mensen die meedenken met de nieuwe kerkorde en naamgeving voor de Samen op weg - kerk, voor mijn part mag het ook verenigd reformatorische, hervormde of gereformeerde plantkunde zijn. Maar waar het in elk geval om gaat is dat we samen als gemeente van Christus, en ook ieder persoonlijk, telkens opnieuw leren kijken naar het geheim van Gods werk, het geheim van het mosterdzaadje en Gods Koninkrijk.

Daar dient het als het goed is om te draaien in de kerk, in de gemeente. In de geschiedenis van God en de mensen wordt al eeuwenlang het geheim doorverteld van het zaad van Gods evangelie. In de samenkomsten van de gemeente, in de activiteiten door de week en vooral ook in de verhalen uit de bijbel, kun je horen hoe het evangelie een geschiedenis heeft gemaakt en doorwerkt in de levens van mensen.

Dan hoor je het verhaal van Abraham, die eerst kinderloos leek te sterven, maar voor wie de belofte werkelijkheid werd dat hij Vader van een groot volk zou worden. Je hoort van Ruth, de vluchtelingenvrouw, die opgenomen werd in Israël, en daar vervolgens een belangrijke schakel werd in de voortgang van de heilsgeschiedenis van Israël. En dan hoor je het verdere verhaal van dat volk, van Israël, dat in zijn kleinheid en door zijn geschiedenis van schuld en boete heen, betekenis krijgt voor het behoud van alle volkeren op aarde, voor het behoud van de totale schepping.

Dan leer je zien dat in het breken van het brood en in het delen van de wijn het geheim doorstraalt van Gods verzoening met de mensen. Dan leer je zien, dat het sacrament van de doop teken en zegel is van het nieuwe leven dat ieder mensenkind in gemeenschap met Christus mag leven. Je leert dan ontdekken dat in die verhalen en dat in die sacramenten de kiemkracht ligt verscholen van het evangelie. Dat kun je leren en gaan ervaren, als je meedoet in de gemeente, als je

je laat gezeggen door de woorden van de bijbel.

Het zaad ontkiemt en groeit uit tot een grote boom waarin ruimte is voor de vogelen des hemels om zich te nestelen. Zo is het Koninkrijk van God.

Want die vogelen des hemels, die hadden het uiteindelijk wel begrepen. In het begin van het hoofdstuk, in de gelijkenis van het zaad, waren de vogels nog een gevaar voor het zaaigoed. Ze pikten het op en verslonden het.

Maar nu blijkt dat de boom, dat het Koninkrijk maar beter tot groei en tot ontplooiing kan komen want dan ontstaat er ruimte voor vogels van allerlei pluimage om beschutting te vinden in de schaduw van de bladeren.

Zo geldt dat voor de vogels en zo geldt dat ook voor de mensen. De boom als beeld van het Koninkrijk waarin we mogen nestelen en beschutting zoeken. In de taal van de bijbel mogen we de boom ook zien als het beeld voor Israël en in Israël als het beeld voor Christus waarin de volkeren van de aarde als vogelen des hemels zich mogen nestelen. De volkeren, ook wij dus, mogen ons nestelen in de schaduw van de boom van het Koninkrijk van God. Daar is verkoeling als de hitte van de brandende zon te verzengend wordt.

Wanneer we dat als gemeente gaan ontdekken, dat er voor ons allemaal in de boom van Gods Koninkrijk, dat er bij Christus ruimte is om te schuilen, dan mogen we als gemeente, ieder persoonlijk, maar ook gezamenlijk een afspiegeling gaan worden van diezelfde boom. Dan gaan we iets doorstralen van de ruimte die er is voor vogels van allerlei pluimage om zich te nestelen. Dan ontstaat er in onze levens en in de gemeente ruimte voor mensen die op zoek zijn naar een beetje beschutting, naar een plek om zich te nestelen.

In die boom van de gemeente, die een afspiegeling is van het Koninkrijk, gebeurt dan van alles. Het zal op zijn tijd een gekwater van jewelste zijn, want tenslotte zingt ieder vogeltje zoals het gebekt is. Vogels vliegen uit, de wereld in om daar zo mogelijk te genieten van wat Gods schepping verder nog te bieden heeft. Vogels vliegen weer in, misschien om op adem te komen, of te herstellen van zijn

verwondingen onderweg opgedaan. Bovenin de boom is het wat rustiger. Daar zitten de oudere vogels, die hoeven niet meer zo nodig op pad. Ze hebben er genoeg aan om zomaar lekker te zitten en te genieten van al het jonge spul dat al kwetterend met de eerste vlieglessen bezig is.

Trouwens, niet alle oudjes zitten bovenin. Er zijn er ook bij die nog volop zin hebben om nieuwe dingen te ontdekken en zo op zijn tijd best nog wel eens een rondje willen vliegen. Er gebeurt dus van alles in die boom, allerlei verschillende geluiden en activiteiten. Soms kost het moeite om alles goed te blijven volgen en nog een beetje in de hand te houden. Toch is er één ding wat alle vogels weten. Als die boom er niet meer stond.....

Amen